

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. De Contumelia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

de fit particeps peccati ejus : & si quidem ipsum inducat, vel exciter ad detrahendum, aut placeat ei Detractio propter odium illius, cui detrahitur, non minus peccat, quam detrahens, imò quandoque magis. Ita D. Thomas 2. 2. q. 73. art. 4. cum communi. Unde D. Bernardus lib. 2. de Consideratione. sub finem, ait: *Detrahere, & detrahentem audire, quid horum detestabilius sit, non facile dixerim.* Ratio est: quia talis non solum peccato alieno. id est, Detractioni, consentit, in eoque sibi complacet, sed & quandoque ad ipsum inducit; unde si ita inducit, gravius peccat, quam detractor ipse.

17. Resp. II. Si non placeat ei Detractionis peccatum, sed ex timore, vel negligentia, vel etiam verecundia quadam omittere repellere detrahentem, peccat quidem, sed multò minus, quam detrahens; & plerumque venialiter, licet quandoque etiam peccatum mortale esse possit. Ita Doctor Angelicus *loc. cit.* cum alijs.

18. Sed hoc intelligendum est, dum modò quis absque incommodo possit Detractionem impedire: nam si commodè detrahentem corrigere non possit. Detractionem impedire non tenetur, sicque nullatenus peccat; quia Charitas cum gravi incommodo non obligat, prout passim notant Doctores. Hinc sequitur, quòd is, qui sibi grave damnum timet corrigendo, ut puta injurias, aut verbera; vel rationabilem habet verecundiam eò quòd sit filius, aut famulus detrahentis, vel nullius auctoritatis respectu illius; non teneatur ei resistere, aut ipsum corrigere. Idem dicendum, si probabiliter existimat, suam monitionem nihil profuturam.

19. Cæterùm resistitur detractori, vel redarguendo ipsum modestis verbis, ut puta, quòd quis peccet detrahendo fratri; vel discursum interrumpendo, aut si fieri potest, aliorum divertendo; vel saltem ostendendo per tristitiam faciei, quòd sibi displiceat Detractio: quia, ut dicitur Proverb. 25. *Ventus Aquilo dissipat pluvias, & facies tristis linguam detrahentem.*

Q U Æ S T I O II.

De Contumelia.

20. **C**ONCL. I. *Contumelia à contemnendo dicta est, estque injuria, qua alicujus presentis honor & exultatio palam violatur.* Ita in re communis. Differt autem

Quid, si ei Detractio non placeat, tamen non resistit?

Quid, si commodè resistere nequeat?

Detractori quomodo resistatur?

Contumelia, quid?

Con;

Contumelia à Detractione, quòd hæc directè famam lædat, Contumelia honorem. Detractio insuper fit occultè, & in absentia, sicuti furtum: Contumelia verò fit palàm, & in faciem, ut rapina; aut clam quidem, sed ea intentione, ut veniat ad noticiam ejus, in quem conjicitur: prout contingit per Scripturas, ac Libellos famosos.

Ea tribus
modis acci-
dit, quibus?

21. CONCL. II. Contumelia tribus modis accidit, verbo scripto, & facto. Et quidem sub Contumelia, quæ fit verbo, comprehenditur Convitium, Improperium, & Maledictum. Contumelia, quæ scripto fit animo infamandi, *Libellus famosus* in Jure appellatur. Ad Contumeliam tandem, quæ facto fit, v.g. honoratum Virum verberando, domi includendo, aut hujusmodi, pertinet Irrisio, & Subfannatio.

Est ex gene-
re peccatù
mortale.

22. CONCL. III. Contumelia ex genere suo est peccatum mortale. Ita Doctores unanimiter, & patet ex illo Salvatoris, *Matth. 5. Qui dixerit fratri suo, Fatue, reus erit gehenne ignis.* Nam, ut inter alios explicat hunc locum Cornelius à Lapide, sub *Fatue* hic intelliguntur reliqua convitiorum, dirarum, calumniarum, probrorum, & imprecationum genera: quæ sunt peccata mortalia, si valdè Proximum dehonorent, aut ex animo graviter nocendi cùpido proferantur.

Per accidens
tamen po-
test fieri
veniale.

23. Dicitur, *ex genere suo.* Siquidem verbum contumeliosum per accidens potest fieri veniale, tum ob defectum voluntarij, ac indeliberationem actùs; tum ob levitatem materiæ, si nimirum Contumelia vel in se ipsa levis sit, vel saltem cum habitudine ad personam, cui infertur, vel à qua infertur. Nam eadem Contumelia, quæ erga dominum, patrem, virum gravem & honoratum prolata, foret peccatum mortale; erga subditum, sceminam, vel puerum, veniale esse potest. Similiter viro gravi ac honorato dicere, *Fatue*, est gravis Contumelia; vili verò & stupido, qui reverà est fatuus, erit levis.

Leve convi-
tium quan-
do fieri pos-
sit sine omni
peccato?

24. Imò notant Doctores cum S. Thoma 2. 2. q. 72. art. 2. joci causà, & ad convenientem animi recreationem, non verò ad dehonorationem Proximi, dicere aliquod leve convitium, aut leves alicui defectus objicere, posse pertinere ad Eutrapeliam, ac fieri sine omni peccato: dummodò debitæ circumstantiæ adhibeantur, nec periculum adsit Proximum contristandi, vel ad iram commovendi. Alioquin enim stante tali periculo dicere Proximo convitium, repugnaret Charitati.

25. Insuper justæ oburgationis, correctionis, ac disciplinæ causâ, parentes licite filios suos, magistri discipulos, domini servos durius per verba convitij seu contumeliæ pungunt, castigant, & increpant; dummodò moderatè ad justam correctionem id fiat. Sic quippe Christus Dominus Petrum vocavit *Sathanam*, Matth. 16. Et Paulus ad Galatas, cap. 3. vocat eos *insensatos*; rursumque Christus duos Discipulos, euntes in Emmaus, vocavit *Stultos & tardos corde*. Cuius rationem dat Doctor Angelicus *loc. cit.* Quia sicut licitum est, aliquem verberare & flagellare virgis causâ disciplinæ, ita etiam verbis. Tamen, ut benè idem cum S. Augustino lib. 2. de Sermone Domini in Monte, cap. 30. observat, rarò, & non nisi ex magna necessitate, hujusmodi oburgationes sunt adhibendæ.

QUÆSTIO III.

De Convitio, Improperio, Maledicto, Irrisione, Sufuratione, ac Libello famoso.

26. **Q**uantùm ad *Convitium* attinet, Convitium sæpè confunditur cum Contumelia: strictè tamen loquendo differt ab ipsâ per hoc, quòd per verba contumeliosa cuiuspiam repræsentetur, atque exprobratur defectus culpæ, v. g. quòd sit fur, adulter, dæmonium habens; per Convitium verò exprobratur defectus pœnæ, vel naturæ. Unde si quis alicui injuriosè objiciat, eum esse cæcum, Convitium quidem dicit, sed non Contumeliam infert, strictè loquendo: si verò ipsi dicat, quòd sit fur, non solùm Convitium, sed etiam Contumeliam infert. Verùm, ut jam dictum est, Convitium & Contumelia non rarò sumuntur pro eodem.

Convitium, quid, & quomodo differat à Contumelia?

27. *Improperium* exprobrat Proximo defectum minorationis, seu indignitæ. Et tunc propriè fit, quando aliquis injuriosè alteri ad memoriam reducit auxilium, quod contulit ei necessitatem patienti; de quo dicitur Ecclesiastici 26. *Exigua dabit, & multa improperebit.*

Improperium, quid?

28. *Maledictum*, seu *Maledictio*, quandoque sumitur pro ditione cujuslibet convitij, & mali in Proximum; & in hac acceptioe tam amplâ in proposito non sumitur. Propriè tamen illud accipiendo, ac prout est speciale vitium, *Maledictum* est im-

Maledictum, sive Maledictio, quid?